

ผลของความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม ที่มีต่อพลัง
สุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง
**The Effects of Emotional Quotient and Moral Quotient on
Resilience Quotient of Health Science Students in a Private University**

ชูเกียรติ จากใจชน, ศษ.ด. Chukiat Chakchaichon, Ed.D.^{1*}

สุดารัตน์ สุวารี, ประ.ด. Sudarat Suwaree, Ph.D.²

สุภาวดี สมจิตต์, ศคม. Supawadee Somchit, MA.³

รัตนภรณ์ ซ้อนเปียยุ่ง, ประ.ด. Rattanaporn Sonpeayung, Ph.D.⁴

ศรีประพร ไชยดวง, พย.ม. Sripraphon Chaiduang, M.N.S.⁵

จิราภรณ์ โภชกปรักณ์ท์, ศศ.ม., Jiraporn Pochakaparipan, M.S.⁶

รุ่งฤดี กล้าหาญ, ศษ.ด. Rungudee Klaharn, Ed.D.⁷

¹อาจารย์ ดร., คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ.

¹Lecturer, Ed.D., Faculty of Psychology, Saint Louis College, Sathon, Bangkok

²อาจารย์ ดร., คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ.

²Lecturer, Ph.D., Faculty of Nursing, Saint Louis College, Sathon, Bangkok.

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ.

³Assistant Professor, Faculty of Nursing, Saint Louis College, Sathon, Bangkok.

⁴อาจารย์ ดร., คณะกายภาพบำบัด วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ.

⁴Lecturer, Ph.D., Faculty of Physical Therapy, Saint Louis College, Sathon, Bangkok

⁵หัวหน้าศูนย์พัฒนานักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ.

⁵Head of Student Affairs Bureau, Saint Louis College, Sathon, Bangkok.

⁶อาจารย์, คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ.

⁶Lecturer, Faculty of Psychology, Saint Louis College, Sathon, Bangkok.

⁷ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ.

⁷Assistant Professor, Ed.D., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University.

*Corresponding Author Email: Chukiat@sic.ac.th

Received: June 15, 2022

Revised: November 21, 2022

Accepted: December 6, 2022

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตร์ ด้านสุขภาพ และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ โดยใช้ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม เป็นตัวแปรพยากรณ์ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .86, .88 และ .90 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง ความฉลาดทางจริยธรรมและพลังสุขภาพจิตอยู่ในระดับสูงมาก 2) ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($r = .77$ และ $.73$ ตามลำดับ) และความฉลาดทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $r = .68$ และ 3) ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจริยธรรมร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพลังสุขภาพจิตได้ร้อยละ 57.5

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม พลังสุขภาพจิต

Abstract

The objectives of this survey research were: 1) To study the level of health science students' emotional quotient, moral quotient, and resilience quotient. 2) To study the relationships among the students' emotional quotient, moral quotient and resilience quotient. 3) To find the prediction equation to resilience quotient by students' emotional quotient and moral quotient. The sample consisted of 248 health science students who were selected by simple random sampling. The research tools were the Emotional Quotient questionnaire, the Moral Quotient questionnaire and the Resilience Quotient questionnaire which had reliability of .86, .88 and .90, respectively. The statistics used to analyze the data were arithmetic mean, standard deviation, Pearson's correlation and multiple regression. The research results were: 1) Students' Emotional Quotient was reported in high level; both moral quotient and resilience quotient were reported in very high level. 2) Emotional quotient was significantly correlated with moral quotient ($r = .77$, $p < .01$) and resilience quotient $r = .73$, $p < .01$). There was a significantly positive correlation between moral quotient and resilience quotient ($r = .68$, $p < .01$) and 3) Emotional quotient and moral quotient were significant predictors of resilience quotient, explaining 57.5%.

Keyword: Emotional Quotient, Moral Quotient, Resilience Quotient

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่มุ่งหวังประสิทธิภาพและการแข่งขัน การดำเนินชีวิตของคนเราเป็นไปอย่างเร่งรีบ ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดมากยิ่งขึ้นบุคคลจำเป็นต้องแข่งขันกันภายใต้กระแสสังคมวัตถุนิยม สังคมแห่งความขัดแย้งทางความคิด ส่งผลให้บุคคลต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถือเป็นภาวะวิกฤตของชีวิต ซึ่งแต่ละคนอาจมีระดับของการรับมือปัญหาต่าง ๆ ไม่เท่ากัน แต่อย่างไรก็ตามพลังสุขภาพจิต (Resilience Quotient) หรือ RQ เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัวและฟื้นตัวภายหลังที่พบกับเหตุการณ์วิกฤตหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยากลำบาก เป็นคุณสมบัติหนึ่งซึ่งช่วยให้คุณผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคและดำเนินชีวิตต่อไปได้ ประกอบด้วยความสามารถของบุคคล 3 ด้าน คือ ด้านความทนทานทางอารมณ์ (ฮึด) ด้านกำลังใจ (ฮึด) และด้านการจัดการกับปัญหา (ต่อสู้เอาชนะอุปสรรค)

ดังนั้น หากมนุษย์ต้องเผชิญปัญหาภาวะวิกฤตอย่างต่อเนื่อง การฟื้นฟูพลังใจภายหลังภาวะวิกฤต จึงเป็นความสามารถที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เราต้องการพลังสุขภาพจิตมากกว่าภาวะปกติทั่วไป โดยพลังสุขภาพจิตนี้จะนำพาให้ก้าวผ่านปัญหานั้นไปได้ไม่ซ้ำเติมให้ชีวิตแย่ลงกว่าที่เป็นอยู่ และบางคนยังสามารถสร้างโอกาสจากภาวะวิกฤต พัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงามมากยิ่งขึ้น กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข (2563)

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งเชื่อมโยงกับความมีประสิทธิภาพของบุคคลก็คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) หรือ EQ เป็นความสามารถในการรับรู้ เข้าใจอารมณ์ตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุม

อารมณ์ ยับยั้งชั่งใจตนเอง และแสดงออกอย่างเหมาะสม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักรอคอย รู้จักกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์นี้เป็นความสามารถในการรับรู้ ประเมินและแสดงอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถเข้าถึงและสร้างความรู้สึกดีเกี่ยวกับความคิด รวมทั้งมีการแก้ไขปัญหาที่สร้างสรรค์ได้ เข้าใจอารมณ์ แยกแยะ วิเคราะห์อารมณ์และกระบวนการของอารมณ์ ได้ดี คิดใคร่ครวญและควบคุมภาวะทางอารมณ์ได้ดี ในทางที่จะส่งเสริมให้สุขภาพจิตดี สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์นี้จะเป็นส่วนที่ผลักดันให้คุณประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแท้จริง เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการเข้าใจ การใช้และการจัดการกับอารมณ์ของตนเองด้วยวิธีการทางบวก เพื่อให้เป็นอิสระจากความเครียด การแก้ไขปัญหาและเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่พลังสุขภาพจิตเป็นความสามารถทางสุขภาพจิตและอารมณ์ในการจัดการภาวะวิกฤตและการฟื้นคืนสู่สภาวะปกติ จากข้อสนับสนุนทางวิชาการ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์กับพลังสุขภาพจิตนั้นมีความสัมพันธ์กัน เป็นต้นว่า Choudhary (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.4, p < .001$) ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตในกลุ่มเด็กวัยรุ่นและ Magnano, Craparo, and Paolillo (2016) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตของคณานชาวอิตาลีจำนวน 488 คน ผลงานวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิต ($r=.42, p < .001$) และจากการทบทวนวรรณกรรม

ก่อนหน้านี้หลายงานที่ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ กับพลังสุขภาพจิต พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็น ปัจจัยนำ (Antecedent) ของพลังสุขภาพจิต นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น การที่บุคคลจำเป็นต้อง แข่งขันกันภายใต้กระแสสังคมวัตถุนิยม สังคมแห่งความ ขัดแย้งทางความคิด บุคคลยังต้องมีความฉลาดทาง จริยธรรม (Moral Quotient) หรือ MQ ซึ่งหมายถึง ระดับ ความสามารถของบุคคล ในการเรียนรู้และปฏิบัติตน ในด้านจริยธรรมและศีลธรรมตามกรอบประเพณีอันดี ของศาสนา วัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมที่ตนอาศัย อยู่ทั้งสามารถปฏิบัติต่อผู้อื่นภายใต้ข้อบัญญัติที่ติงาม เหล่านั้นด้วยจิตใจที่เปี่ยมด้วยความรัก ความเมตตา มีความประพฤติที่ชอบธรรม มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น อยากรให้ผู้อื่นได้รับสิ่งที่ดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีจิตสงบ วางเฉย ไม่ยินดีไม่ส่งเสริม ต่อสิ่งที่จะทำลายคุณธรรมที่ติงาม รู้จักนำหลักธรรม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาสำหรับตนและบุคคลอื่นได้ อย่างเหมาะสม รวมทั้งให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนา จิตใจด้วยการปฏิบัติทางจิตให้เหมาะสม สงบ เป็นสมาธิ สำหรับตนเองและชักชวนบุคคลอื่นให้ร่วมปฏิบัติด้วย จากการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทาง อารมณ์กับความสามารถทางด้านจริยธรรม (Ethical Competence) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความ สัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถด้านจริยธรรมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.54$)

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น พลังสุขภาพจิตยังเป็น ทักษะพื้นฐานในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ เช่นเดียวกัน กับความฉลาดทางจริยธรรมที่บุคคลใช้บ่งบอกความแตก ต่างระหว่างเงื่อนไขของความถูกต้องกับความไม่ถูกต้อง ซึ่งความฉลาดทางจริยธรรมถือเป็นคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ ทั้งความฉลาด ทางจริยธรรมและพลังสุขภาพจิตต่างก็มีบทบาทสำคัญ ในการป้องกันกาเหี่ยวหน้าภัยหมดไฟและการส่งเสริม

สุขภาพจิตของบุคคล จากการศึกษาของ Areshtanab, Rezvani, Ebrahimi, Bostanabad, & Hosseinzadeh (2022) ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางด้านจริยธรรม กับพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาล วิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์แห่ง Tabriz ในปี ค.ศ. 2017 พบว่า ความฉลาดทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับทุกมิติย่อยของพลังสุขภาพจิตอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) และได้ ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ความฉลาดทาง ศีลธรรมสามารถพยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้ นอกจากนี้ Abdollahi, Iranpour, and Ajri-Khameslou (2021) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพลังสุขภาพจิต กับความ กล้าหาญทางจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็น พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 375 คน พบว่า มีความสัมพันธ์ ทางบวกระหว่างพลังสุขภาพจิต กับความกล้าหาญทาง จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ($r=0.4, P<.05$) และพลังสุขภาพจิต ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมิติย่อยของความกล้าหาญ ทางจริยธรรม (การเป็นผู้แทนแห่งจริยธรรม พหุค่านิยม และความอดทนต่อการถูกคุกคาม การอยู่เหนือการเชื่อฟัง และเป้าหมายทางจริยธรรม) และสามารถพยากรณ์ ความแปรปรวนของพลังสุขภาพจิตได้ร้อยละ 22

ดังนั้น จากข้อสนับสนุนทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น ในงานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของ ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม ที่มีต่อพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง เนื่องจากนักศึกษา มีปัญหาความเครียดและวิตกกังวลทั้งด้านส่วนตัว การเรียน การฝึกงาน และครอบครัว เป็นต้น เพื่อจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนานักศึกษาเป็นรายบุคคล หรือพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และใช้ ประกอบการวางแผนกลยุทธ์พัฒนานักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนแห่งนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษา ศาสตราจารย์ด้านสุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาในศาสตร์ด้านสุขภาพในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพลังสุขภาพจิต ของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งหนึ่ง โดยใช้ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม เป็นตัวแปรพยากรณ์

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต ของ นักศึกษามีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม สามารถพยากรณ์พลัง สุขภาพจิตได้

นิยามศัพท์

พลังสุขภาพจิต (Resilience Quotient หรือ RQ) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปรับตัว และฟื้นตัวภายหลังที่พบกับเหตุการณ์วิกฤตหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความยากลำบาก ทำให้บุคคล ผ่านพ้นปัญหาและอุปสรรคและดำเนินชีวิตต่อไปได้

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ อารมณ์ตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ ยับยั้ง ชั่งใจตนเอง และแสดงออกอย่างเหมาะสม รู้จักเอาใจ ผู้อื่นมาใส่ใจตนเอง รู้จักรอคอย รู้จักกฎเกณฑ์ระเบียบ วินัย มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี

ความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Quotient หรือ MQ) หมายถึง มีความประพฤติดี รู้จักผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยคณะผู้วิจัย ดำเนินการวิจัย 2 วิธี คือ 1) วิธีการค้นคว้าเอกสาร เป็น การศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความ ฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลัง สุขภาพจิต ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่ เกี่ยวข้อง และ 2) การขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับคะแนนอัตลักษณ์นักศึกษา ได้แก่ ความฉลาดทาง อารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต ของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งถูกเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ที่สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้พัฒนาขึ้นก่อนหน้านี้ 3 ปี ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาอย่าง ต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2561-2563 แบบสอบถาม ดังกล่าวผ่านการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ มีความ ตรงเชิงเนื้อหา และมีความเชื่อมั่น แบบสอบถามทั้งฉบับ มีจำนวน 56 ข้อ นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคำนวณ สำเร็จรูป

1. การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยได้ นำเสนอโครงการวิจัยนี้เพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ (เลขที่รับรอง E. 037/2564) และได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยใน มนุษย์ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยผลของความ ฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม ที่มีต่อ พลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ ในสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง คณะผู้วิจัยได้รับอนุญาต และความยินยอมจากผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ งานพัฒนานักศึกษาและหัวหน้าสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

แห่งนี้แล้ว และคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อ-นามสกุลของนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อป้องกันไม่ให้อาสาสมัครระบุตัวตนของนักศึกษาและชื่อของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งนี้ได้ในภายหลัง และคณะผู้วิจัยจะอภิปรายข้อมูลผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น โดยไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะวิชาที่ศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือนักศึกษาศาสตรศาสตรศึกษาด้านสุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง ในปีการศึกษา 2563 ศึกษาตั้งแต่ช่วงวันที่ 1 สิงหาคม 2563 ถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2564 จำนวน 705 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาศาสตรศาสตรศึกษาด้านสุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2563 ที่ศึกษาตั้งแต่ช่วงวันที่ 1 สิงหาคม 2563 ถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2564 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้อ้างอิงจากตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จำนวน 248 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะวิชา และชั้นปีที่ผู้ตอบศึกษาอยู่ ส่วนที่ 2 ข้อคำถามโดยใช้มาตราวัดการประมาณค่าแบบลิเคิร์ต ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาตามคุณธรรมของสถาบัน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต จำนวน 56 ข้อ กำหนดใช้คะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านเป็นเกณฑ์ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.80 แสดงว่า ระดับต่ำมาก คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81-2.60 หมายถึงระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61-3.40 หมายถึงระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41-4.20 หมายถึงระดับสูง และคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21-5.00 คะแนนหมายถึง ระดับสูงมาก

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach's Alpha (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ความฉลาดทางอารมณ์	22	.869
ความฉลาดทางจริยธรรม	12	.881
พลังสุขภาพจิต	22	.909

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขออนุญาตเข้าถึงข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับคะแนนอัตลักษณ์นักศึกษาได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และ พลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตราจารย์ด้านสุขภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งถูกเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) ที่สถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้พัฒนาขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2561 ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2561-2563 แบบสอบถามดังกล่าวผ่านการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ มีความตรงเชิงเนื้อหา และมีความเชื่อมั่น แบบสอบถามทั้งหมดนี้มีจำนวน 56 ข้อ โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง

จากฐานข้อมูลทุติยภูมิดังกล่าว นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 2 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =4.18) ความฉลาดทางจริยธรรม ($\bar{x}$ =4.43) และ พลังสุขภาพจิต ($\bar{x}$ =4.21) อยู่ในระดับสูงมาก (ดังตารางที่2)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ ของความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาศาสตราจารย์ด้านสุขภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง (n = 248)

ตัวแปร	n	$\bar{x}$	SD	ระดับ
ความฉลาดทางอารมณ์	248	4.18	.46	สูง
ความฉลาดทางจริยธรรม	248	4.43	.51	สูงมาก
พลังสุขภาพจิต	248	4.21	.49	สูงมาก

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กัน ในการทดสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .77$ และ $.73$ ตามลำดับ) 2) ความฉลาดทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .68$) (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาด้านสุขภาพ (n=248)

ความสัมพันธ์ระหว่าง	ความฉลาดทางอารมณ์	ความฉลาดทางจริยธรรม	พลังสุขภาพจิต
ความฉลาดทางอารมณ์	1	.77**	.73**
ความฉลาดทางจริยธรรม		1	.68**
พลังสุขภาพจิต			1

** มีนัยสำคัญแบบ 2 ทาง (2-tailed significant) ** $p < .01$

สรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กัน พบว่ายอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจริยธรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์พลังสุขภาพจิต

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) สร้างสมการพยากรณ์พลังสุขภาพจิตของนักศึกษาดังผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4

ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้ โดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ 57.5% นั่นคือตัวพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพลังสุขภาพจิตได้ร้อยละ 57.5 ดังนั้น สรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 พบว่า ยอมรับสมมติฐาน และถ้าทราบค่าของตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถคาดคะเนค่าของพลังสุขภาพจิต ได้จากสมการถดถอยดังนี้ คือ สมการถดถอยที่คำนวณโดยใช้คะแนนดิบ คือ $\hat{y} = .679 + .563X_1 + .265X_2$ (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรพลังสุขภาพจิตโดยใช้ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรมของนักศึกษาเป็นตัวแปรพยากรณ์

ตัวพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	t	p
ความฉลาดทางอารมณ์ (X_1)	.563	.041	.526	13.578	.000
ความฉลาดทางจริยธรรม (X_2)	.265	.037	.275	7.085	.000
R^2 ที่ปรับแล้ว = .575		ค่าคงที่ = .679			

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กัน พบว่ายอมรับสมมติฐานโดย ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .77$, และ $.73$ ตามลำดับ) และความฉลาดทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .68$) ผู้วิจัยจึงขอแยกอภิปรายในรายละเอียด ดังนี้

1.1 ในงานวิจัยนี้ พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .77$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dangmei and Singh (2017) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสามารถทางด้านจริยธรรม (Ethical Competence) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีและโท สาขาบริหารธุรกิจ สังกัดภาควิชาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัย Indira Gandhi National Tribal University จำนวน 73 คน เป็นชาย 43.8% และหญิง 56.2% พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถด้านจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .54$, $p < .01$) และยิ่งพบอีกว่า ความฉลาดทางอารมณ์สามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของความสามารถทางด้านจริยธรรมได้ถึง 29.7% นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Irfan et al. (2018) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการตัดสินใจทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจำนวน 351 คน (ชาย 172 คน และหญิง 179 คน) ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจทางจริยธรรม แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ จะทำให้

บุคคลมีความสามารถในการรับรู้ เข้าใจอารมณ์ตนเอง และผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ ยับยั้งชั่งใจตนเอง และแสดงออกอย่างเหมาะสม รู้จักเอาใจผู้อื่นมาใส่ใจตนเอง รู้จักรอคอย รู้จักกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย มีจิตใจมุ่งมั่นแจ่มใส และมองโลกในแง่ดี และยังสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสม มีความสามารถในการพิจารณาผลจากความประพฤติของตน

1.2 ในงานวิจัยนี้พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .73$) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Shukla, Gaikwad, Dere, Gupta, and Ghildiyal (2020) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาแพทย์ฝึกหัดจำนวน 109 คน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิต โดยพบว่า นักศึกษาแพทย์ฝึกหัดที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำ จะมีความสัมพันธ์กับพลังสุขภาพจิตที่ต่ำด้วย และ Shukla et al. (2020) ได้เสนอแนะให้มีการส่งเสริมความตระหนักเกี่ยวกับเรื่องความฉลาดทางอารมณ์และการมีพลังสุขภาพจิตในการฝึกปฏิบัติงานจะถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดหลักสูตรแพทยศาสตร์ และจากการศึกษาของ Sehrawat, and Simon (2021) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพลังสุขภาพจิต กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใหญ่ตอนต้นจำนวน 100 คน เป็นชาย 50 คน และหญิง 50 คน ช่วงอายุระหว่าง 18-24 ปี ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .75$, $p < .01$) และสอดคล้องกับ Choudhary (2019) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่น จำนวน 109 คน (เป็นชาย 56 คน และหญิง 53 คน) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.4$) ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตใน

กลุ่มเด็กวัยรุ่นและจากการศึกษาของ Ridwan, and Agustin (2018) พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพลังสุขภาพจิต

นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Magnano et al. (2016) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และพลังสุขภาพจิตกับที่ส่งผลแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของคนงานชาวอิตาลีจำนวน 488 คน (ชาย 248 คนและหญิง 240 คน) ช่วงอายุระหว่าง 18-29 ปี ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิต ($r = .42, p < .001$) และ Aronen et al. (2021) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพลังสุขภาพจิตและความผูกพันมั่นในงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูฝึกสอนกีฬาชาวครูฝึกสอนกีฬาชาวฟินแลนด์ จำนวน 51 คน (ชาย 32 คนหญิง 19 คน) ช่วงอายุระหว่าง 23-59 ปี) มีประสบการณ์ในการฝึกสอนกีฬาเฉลี่ย 18 ปี ซึ่งพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพลังสุขภาพจิต ($r = .31, p < .05$) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ และการจัดการกับอารมณ์ของตนเองด้วยวิธีการทางบวก เพื่อให้เป็นอิสระจากความเครียด การแก้ไขปัญหาและเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กับพลังสุขภาพจิต ซึ่งเป็นความสามารถทางสุขภาพจิตและอารมณ์ในการจัดการภาวะวิกฤตและการฟื้นคืนสู่สภาวะปกติ

1.3 ในงานวิจัยนี้พบว่า ความฉลาดทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ และพลังสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .68$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Areshtanab et al. (2022) ศึกษาเรื่องความฉลาดทางด้านจริยธรรมกับพลังสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์แห่ง Tabriz ประเทศอิหร่าน ในปี ค.ศ. 2017 ผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับทุกมิติย่อยของพลังสุขภาพจิต

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) และผลการวิจัยในครั้งนี้อย่างสอดคล้องกับ Areshtanab et al. (2022) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางจริยธรรมกับพลังสุขภาพจิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลในประเทศอิหร่าน จำนวน 280 คน ที่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์แห่งเมือง Tabriz ประเทศอิหร่าน ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพลังสุขภาพจิตทั้งในภาพรวมและทุกมิติย่อย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าพลังสุขภาพจิตจึงเป็นทักษะพื้นฐานในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับความฉลาดทางจริยธรรมที่บุคคลใช้บ่งบอกความแตกต่างระหว่างเงื่อนไขของความถูกต้องกับความไม่ถูกต้องทั้งความฉลาดทางจริยธรรมและพลังสุขภาพจิต ต่างก็มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพจิตของบุคคล

2. จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรมสามารถร่วมกันพยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้โดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ 57.5% คือ ตัวพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพลังสุขภาพจิตร้อยละ 57.5 สอดคล้องกับ งานวิจัยที่ได้ศึกษามาในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับพลังสุขภาพจิต แสดงผลการวิจัยให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์ถือเป็นปัจจัยนำ (Antecedent) ของพลังสุขภาพจิต Magnano et al. (2016) ได้ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่าความฉลาดทางจริยธรรมสามารถพยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้และยังสอดคล้องกับ Areshtanab et al. (2022) ได้ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า เพศ คะแนนเฉลี่ยจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ของพลังสุขภาพจิตและความฉลาดทางจริยธรรมและตัวแปรเหล่านี้สามารถพยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้ 43% โดย Areshtanab et al. (2022) อธิบายถึงความสำคัญของพลังสุขภาพจิตในบริบท/สภาพแวดล้อมการทำงานที่เต็มไปด้วยความเครียดของการพยาบาลผู้ป่วย และผลของการมีความฉลาดทาง

จริยธรรมในระดับสูงจะส่งผลต่อพลังสุขภาพจิต ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับพลังสุขภาพจิต และสามารถร่วมกันพยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้เป็นค่าคงที่ ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับพลังสุขภาพจิต และใช้พยากรณ์พลังสุขภาพจิตได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำสารสนเทศจากการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต ไปใช้พัฒนานักศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพเป็นรายบุคคล สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาในการวางแผนการให้คำปรึกษา และแผนพัฒนานักศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Development Plan) และใช้ประกอบการวางแผนกลยุทธ์พัฒนานักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2563) *เปลี่ยนร้ายกลายเป็นดี RQ พลังสุขภาพจิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:บริษัทพิบอนด์พับลิชชิง จำกัด.
Abdollahi, R., Iranpour, S., & Ajri-Khameslou, M. (2021). Relationship between resilience and professional moral courage among nurses. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine*, 14(3), doi: 10.18502/jmehm.v14i3.5436

แห่งนี้ในปีการศึกษาต่อไป เช่น การออกแบบกิจกรรมและ/หรือโครงการเพื่อสร้างเสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาในด้านความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต ในระดับคณะวิชาและสถาบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยติดตามพัฒนาการเป็นรายบุคคล และรายชั้นปี แบบช่วงยาว (Longitudinal Study) ตลอดหลักสูตร
2. การวิจัยในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร/กิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักศึกษาในด้านความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต ทั้งในระดับบุคคล และระดับสถาบัน
3. การศึกษาผลของความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรม และพลังสุขภาพจิต ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

Areshtanab, H. N., Rezvani, R., Ebrahimi, H., Bostanabad, M. A., & Hosseinzadeh, M. (2022). Moral intelligence and its relationship to resilience among nursing students in Iran. *Journal of Psychiatric Nursing/Psikiyatri Hemsireleri Dernegi*, 13(1), 9-14.
Aronen, A., Kokkonen, M., & Hintsala, T. (2021). Association of emotional intelligence with resilience and work engagement in sports coaches. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3411-3419.

- Choudhary, S. (2019). Emotional intelligence and resiliency among adolescents. *Review of Research, 8*(8), 1-10.
- Ridwan, A. F., & Agustin, M. (2018). The Correlation between Resilience and Emotional Intelligence on the Learning Achievement of Primary School Student on Social Studies in the Remote Areas. *In Proceedings of the 2nd International Conference on Sociology Education (ICSE 2017)* 516-519.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement, 30*(3), 607-610.
- Magnano, P., Craparo, G., & Paolillo, A. (2016). Resilience and Emotional Intelligence: which role in achievement motivation. *International Journal of Psychological Research, 9*(1), 9-20.
- Sehrawat, A., & Simon, M. S. (2021). Emotional Intelligence and Resilience among Young Adults. *The International Journal of Indian Psychology, 9*(2). doi: 10.25215/0902.182
- Shukla, I., Gaikwad, A., Dere, S. S., Gupta, A., & Ghildiyal, R. (2020). A study of emotional intelligence and resilience among medical interns—to emphasize inclusion in the medical curriculum. *Indian Journal of Mental Health, 7*(4), 321-328.
-